

ยุทธศาสตร์เศรษฐกิจวิถีที่มีชีวิต

(จากการให้สัมภาษณ์ไว้ในรายการ Practical Radio)

**คนไทยเมื่อไหร่ทำเศรษฐกิจวิถีที่มีชีวิต คนไทยจะขายได้ตลอด
แต่เมื่อไหร่ถ้าทำเศรษฐกิจวิถีที่ไม่มีชีวิตท่านจะทำอะไรไม่ได้มาก**

สาเหตุที่ผมสนใจเรื่องยุทธศาสตร์เนื่องจากผมเคยสอน เรื่องนี้ อยู่ในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรมาเป็นเวลา 12 ปี สิ่งที่น่าสนใจเรื่องนี้ก็สงสัยเหมือนกันว่าทำไมคนไทยถึง แก้ปัญหาระยะสั้นอะไรเกิดก็ไปแก้ตรงนั้น ไม่เคยเน้นคิดเชิงป้องกัน ถ้าเป็นนักยุทธศาสตร์ต้องคิดเชิงป้องกันในระยะยาว 20 - 30 ปีที่เราจะมองเห็น ยกตัวอย่าง ญี่ปุ่นเขาวางแผนยุทธศาสตร์ในการสร้างคนของเขาใช้เวลา 100 ปี ในฮอลแลนด์ ทำอย่างไรจะนำเมืองไปอยู่ใต้น้ำทะเลได้ ใช้เวลา 30 ปี เขาคิดเพื่อลูกหลาน แต่คนไทยไม่เคยคิดเพื่อลูกหลาน คิดเพื่อตัวเองก่อนที่จะตายให้ได้อะไรขึ้นมา ตรงนี้ก็เป็นสิ่งที่อยากฝากไว้ว่า **คนไทยต้องคิดยาวอย่าคิดสั้น คิดไกลเพื่อเชิงป้องกันมากกว่าคิดเชิงแก้ไข** วันนี้โลกของเรากำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างซับซ้อนแล้วยังเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว ถ้าเราไม่มองให้กว้าง มองให้ไกล มองให้ลึกแล้ว เราจะไม่สามารถรู้ได้ว่าปัญหานั้นมันเกิดขึ้นจากสาเหตุเพราะอะไร ยกตัวอย่างเรื่องภาคใต้ เราก็ยังไม่รู้ว่าปัญหามันเกิดที่ไหน แล้วใครเป็นคนแกนนำ เรายังหาไม่ได้เลย เพราะฉะนั้นเรื่องพวกนี้เป็นเรื่องที่สลับซับซ้อน เราต้องศึกษาทั้งกว้าง ทั้งไกล ทั้งลึก ให้ครอบคลุม

การศึกษายุทธศาสตร์ต้องศึกษาเรื่องอะไร ?

การศึกษายุทธศาสตร์ต้องมองภาพอนาคตให้ได้ ต้องมีเทคนิควิธีการในการมองภาพอนาคตว่าอนาคตอีก 20 - 30 ปีจะเกิดอะไรขึ้น หากเราไม่มองอนาคตไม่ได้ อย่างเช่น ผมมองอนาคตเรื่องประชากร คนในโลกนี้ต่อไปจะเปลี่ยน ในอนาคตประเทศที่จะมีคนจำนวนมากที่สุดในโลกต่อไปคืออินเดีย เพราะอินเดียมีคুমกำเนิดบ้าง ไม่คুমกำเนิดก็มาก แต่ประเทศจีนอีกไม่เกิน 30 ปี สองประเทศนี้รวมกันจะเท่ากับ 3 พันล้าน ก็คือเท่ากับครึ่งโลกเลยละ แล้วเราจะอยู่กับกลุ่มคนพวกนี้อย่างไร และกลุ่มคนในโครงสร้างทางสังคมประเทศไทยจะเปลี่ยน อย่างเช่น คนอีสาน สาเหตุที่เปลี่ยนจากที่ผมได้เคยไปบรรยายเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงให้กับกลุ่มคนไทยในยุโรป วันนี้คนอีสานไปแต่งงานกับคนยุโรป มีคนไทยประมาณ 4 แสนกว่าคน มีคนอีสานไปสัก 80 เปอร์เซนต์ คนยุโรปมาแต่งงานกับคนร้อยเอ็ดเยอะมาก พอมีคนหนึ่งไปแต่งงาน ก็เอาพี่สาวไปหาคุณแต่งงานให้ เอาน้องสาวไปหาคุณแต่งงานให้ เอาคน

ภายในชุมชนมาหาคู่แต่งงานให้ เกิดกลายเป็นชุมชนในยุโรปเยอะแยะมากมายอยู่ไปทั่ว เช่น ในเยอรมัน มีอยู่กว่าแสนคนที่มีความไทย ในอังกฤษ 6 หมื่นกว่าครอบครัว ในสวีเดน 5 หมื่นกว่าครอบครัว ในสวีเดน แลนด์ 4 หมื่นกว่าครอบครัว นอกนั้นก็กระจายไปอีกกว่า 16 ประเทศในยุโรป อะไรจะเกิดขึ้นในอนาคตข้างหน้า ถ้าหากว่าไม่มองในแง่ยุทธศาสตร์แล้ว

ทำไมฝรั่งถึงติดใจสาวไทยในภาคอีสาน ?

คนอีสานถามว่าสวยไหม คนอีสานจะผิวดำ แต่กลับกลายเป็นว่าคนยุโรปชอบคนผิวดำ เขาสวยที่มีความดำถูกเปิดเผยเลย พูดถึงกายภาพถ้าเขาไม่ทำจมูกหน้าเขาจะสวย เขาจะธรรมชาติ หน้าเขาจะหัก แต่ฝรั่งเขาตั้งโคงเยอะแล้ว คนอีสานจะตัวเล็กๆ เตี้ยๆ เพราะฉะนั้นได้ครบเลย เขาเลยชอบคนตั้งหัก เตี้ยและดำ ฝรั่งเขาบอกว่า มองแล้วน่ารักดี แต่สุดท้ายแล้วที่ฝรั่งชอบคนอีสาน เพราะว่าคนอีสานเขามีฐานตามทีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสั่งสอนไว้ คือฐานของความอดทนและความซื่อสัตย์ นอกจากดำแล้วยังขยัน อดทน ซื่อสัตย์ คนต่างชาติเขาจะรักภรรยาเขามากเลย คนอีสานเมื่อเขาแต่งงานกับคนยุโรปเขาดูแลสามีเขาดีมากเลย คนยุโรปจึงบอกว่า เออ ...ทำไมคนยากจนกลับมาดูแลเขาดี โดยที่ไม่ได้คิดอะไรเลย นี่ถือเป็นฐานที่คนอีสานได้มา โดยที่ไม่ได้ตั้งใจ แต่ที่จริงแล้วมันเกิดจากยุทธศาสตร์ที่มันถูกสั่งสมมาตลอดชีวิต เพราะว่าคนอีสานกว่าจะปลูกต้นไม้ต้นหนึ่ง คุณต้องดูแลเขา ต้องซื่อสัตย์ต้องอดทนกับเขา เพราะหนึ่งชั่วโมงคุณไม่ดูแลเขา ต้นไม้ตายทันทีเลย แต่ต้นไม้ต้นนี้ถ้าหากไปปลูกในภาคใต้ภาคเหนือ ทิ้งเอาไว้ 10 ปีไม่ต้องทำอะไรเลย กลับมาดูต้นไม้ใหญ่แล้ว แต่คนอีสานไม่ได้ เพราะฉะนั้นสิ่งเหล่านี้จึงติดตัวมาทั้งชีวิตของเขา คนยุโรปจึงชอบ ทำอาหารก็เก่ง ดูแลเอาใจใส่ก็เก่ง คนยุโรปที่เขาไม่ได้เลย ซึ่งกรณีนี้ก็ทำให้ว่าสภาพแวดล้อมทำให้คนต่างกัน เพราะฉะนั้นสภาพแวดล้อมของคนไทยในภาคอีสานก็รูปแบบหนึ่ง คนในภาคใต้ ภาคเหนือก็อีกรูปแบบหนึ่ง คนไทยจึงขายความสุนทรีย์ได้ มิได้ขายความเหมือน เมื่อไหร่ที่คนไทยเหมือนกันหมดจากที่กำลังถูกครอบงำโดยวัฒนธรรมต่างๆ เมื่อนั้นเราก็ไปถึงจุดจบหมด แต่ถ้าหากเราขายความต่าง เราจะขายได้ทั้งชีวิต

คนยุโรปมาอยู่ที่ภาคอีสานเป็นจำนวนมาก ยุทธศาสตร์อะไรที่เหมาะสม ?

วันนี้คนอีสานยังเดินทางไปยุโรปมากที่สุด คนภาคเหนือ ภาคใต้ก็มีบ้างบางส่วน แต่วันนี้เขาเริ่มกลับมาอยู่ในประเทศไทย เราเคยมียุทธศาสตร์มารองรับตรงนี้ไหม วันนี้เราต้องเตรียมว่าเราจะใช้โอกาสดังนี้อย่างไร เราอย่ามองที่ปัญหา เรามองที่โอกาส โอกาสต่อไปนี้เชื่อแน่ว่าคนอีสานอีก 20 ปีจะมีเด็กวัยรุ่นที่จบการศึกษาถึงระดับปริญญาเอกกลับมาอยู่ในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก คนต่างๆ เหล่านี้

สามารถพูดได้หลายภาษา คนในยุโรปที่อยู่ในอิตาลีต้องพูดได้อย่างน้อย 4 ภาษาให้ได้ พูดภาษาฝรั่งเศส ภาษาอิตาลี ภาษาเยอรมัน เพราะฉะนั้นเด็กพวกนี้จะกลับมาในประเทศไทย แล้วเขาจะภูมิใจมากในการใช้ภาษาของเขา นอกจากนี้ยังจะได้รู้วิธีเทคนิคการจัดการของแต่ละประเทศนำเข้ามาสู่ในประเทศไทย ต่อไปคนอีสานจะมีความรู้ที่เป็นฐานความรู้เป็นจำนวนมากมาย แล้วเขาจะต้องขายความเป็นตัวตนของเขาไปทั่วประเทศเลย ต่อไปคนสอนภาษาจะมาจากคนอีสานทั้งนั้นเลยไปอยู่ทั่วประเทศไทย แล้วก็ไปอยู่รอบประเทศเพื่อนบ้านของเรา เขาจะไปสอนภาษาและเทคนิควิธีการที่เขานำมาใช้ ตรงนี้ก็จะเกิดความสุนทรีย์ในภาคอีสานที่เราจะขายได้ เราเตรียมรองรับตรงนี้ไว้หรือยัง ต่อไปเราไม่ต้องเอาคนชาติอื่นมาสอนภาษา คนภาคอีสานนี้แหละจะเป็นคนที่ช่วยสอนภาษาให้คนไทยทั้งหมดและคนในภูมิภาคนี้นี้แค่พูดเรื่องภาษาเพียงอย่างเดียว แต่ยังมีเรื่องอื่นๆ อีกมากมาย เช่น กลุ่มคนในยุโรปเขามีมาตรฐานสุขภาพของชีวิตความเป็นอยู่ ต่อไปโรงพยาบาลของภาคอีสานก็จะเริ่มมีมาตรฐานเท่าสากลซึ่งตอนนี้ก็เริ่มมีบ้างแล้ว แล้วถ้าโรงพยาบาลไหนมีมาตรฐานสากล คนที่มีบัตรประกันสังคมเขาก็นำไปใช้บริการในโรงพยาบาลเหล่านี้ แล้วมันจะแผ่ขยายไปทั่วประเทศเลยว่ามีมาตรฐานเกี่ยวกับสาธารณสุขเราควรจะมีมาตรฐานอย่างไร ซึ่งขณะนี้กระทรวงสาธารณสุขก็เริ่มเตรียมรองรับตรงนี้แล้ว

เราควรมีแผนดูแลคนไทยที่อยู่ในต่างประเทศ (หัวเฉียว) อย่างไร ?

เราต้องดูแลคนไทยที่อยู่ในต่างประเทศหรืออยู่ในภาคพื้นยุโรปทั้งหมดโดยต้องดูแลแบบภาพรวมด้วย ไม่ใช่ดูแลเป็นประเทศๆ อย่างที่สถานทูตดูแลอยู่ ผมเชื่อว่าในวันนี้อาจจะมากกว่าหลายแสนเฉพาะเครือข่ายที่ไปแต่งงาน คนที่ไม่แต่งงานก็นับรวมแล้วน่าจะเป็นล้าน เราควรที่จะดูแลคนไทยเหล่านี้อย่างไร เพราะนี่คือหัวเฉียว (คนโพ้นทะเลหรือคนท้องถิ่นที่อยู่ในต่างประเทศ) ทั้งหมด หากดูแลไม่ดีก็อาจจะสร้างปัญหาเยอะแยะให้กับประเทศไทยในอนาคตได้ เราควรดูแลโดยเอาคุณค่าของเขาทั้งหมดมาเพิ่มให้เกิดเป็นมูลค่า คุณค่าของเขาเช่น เรื่องภาษา เรื่องเทคนิค Know How ต่างๆ ที่เขาได้รับรู้มา ต้องเอาตรงนี้มาช่วยแต่งเติมต่อเติมทั้งหมด มหาวิทยาลัยในอีสานต่อไปจะเป็นมหาวิทยาลัยที่สุดยอดเลย อาจจะติดระดับโลกเลยก็ได้ เพราะได้ความหลากหลายมาจากทั้งยุโรปเลย และมาจากอเมริกาและภาคพื้นอื่นๆ ด้วย ต่อไปที่อีสานจะเป็นมหาวิทยาลัยของโลก คนในยุโรปก็จะมาเรียนที่นี่ คนในอเมริกาก็จะมาเรียนที่นี่หมด เพราะเรามีภูมิปัญญาความรู้ตรงนี้อยู่ในภาคอีสานทั้งหมด นอกจากนี้เรายังไม่เคยมหาวิทยาลัยที่สอนทุกภาษาเลย เราจะเกิดขึ้นอยู่ในอีสานในอนาคตข้างหน้า ที่มีสอนทุกภาษาที่มีในยุโรป ที่มีในอเมริกา และจีนทั้งหมด มันจะเกิดขึ้นหากเราวางยุทธศาสตร์ที่ถูก หากวางผิดก็ไม่เกิด

ในมหาวิทยาลัยควรสอนอะไร และควรมีการสื่อสารแบบไหน ?

ในมหาวิทยาลัยเราควรต้องสอนวิถีของคนที่ต้องใช้ เช่น ภาษา วัฒนธรรม การอยู่ภายใต้
ทรัพยากรของตัวเอง คนอีสานที่ไปอยู่ยุโรปส่วนใหญ่ไม่ใช่มีความรู้ระดับปริญญา แต่ทำไมถึงวันหนึ่ง
เขาเรียนได้ทุกภาษา แล้ววันนี้เราต้องยอมรับได้ว่าเขาสามารถเป็นครูได้ เขาสามารถสอนได้ ต่อไปทุก ๆ
ภูมิภาคในเอเชียทั้งหมดต้องมาเรียนที่ประเทศไทยนี้แหละ เพื่อเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมในยุโรป
ทั้งหมด เพราะจะมีคนยุโรปมาอยู่เยอะด้วยและเอา Know How ติดตามมาอยู่เยอะ

การศึกษาของคนไทยเป็นแบบ 2 ทาง คือคุยกันแบบไม่เป็นทางการ คุยกันแบบล้อมวงคุยกัน
การสร้างการสื่อสารให้มีปฏิสัมพันธ์ (Dynamic Life) สร้างการเคลื่อนไหว สร้างให้มีชีวิต อย่าให้เป็นการ
สื่อสารด้านเดียว (Static Life) แบบเป็นเครื่องจักรเครื่องยนต์ก็ตายทันที คนไทยจะไม่ชอบ อย่างฝรั่งใน
ระบบการเลี้ยงดูเด็ก เขาเลี้ยงดูเด็กให้มีความเป็นอยู่เป็นเอกเทศ แต่บ้านเราไม่ใช่ เราสอนให้คนอยู่
ร่วมกับคนอื่น ๆ ได้ สังเกตเห็นไหม เราต้องอยู่ร่วมกับปู่ ย่า ตา ยาย พี่ ป้า น้า อา ให้ได้ เราสอนมาอย่าง
นี้ทั้งชีวิต แต่พอเริ่มโตเราไปสอนให้คนพยายามอยู่คนเดียวให้ได้ เราจะตายในที่สุด

คิดนอกกรอบเรื่องสาธารณสุข

เรื่องสาธารณสุขก็สามารถคิดนอกกรอบไปได้อีก เราไม่เคยมีสอนสร้างโรงพยาบาลให้เป็น
โรงแรม สร้างโรงพยาบาลให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว เกิดขึ้นแล้ว เช่น โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์ โรงพยาบาล
กรุงเทพ คนมาอพยพมาทั้งครอบครัวเลยในตะวันออกกลางเพื่อมาใช้โรงพยาบาล นี่แหละการใช้ความ
สุนทรีย์ของคนไทยที่คิดนอกกรอบ นอกตำราทั้งหมด เพราะฉะนั้นตรงนี้เป็นจุดสำคัญ เมื่อไหร่ที่เราเอา
ฐานของเราที่มีอยู่ แล้วเราก็เอาภูมิปัญญาของเราที่มีมาต่อยอดด้วยหลักวิชาจากต่างประเทศ เรา
สามารถขายได้ตลอด เราอย่าไปเริ่มคิดตั้งแต่ศูนย์ ส่วนใหญ่เรามักเริ่มตั้งแต่ศูนย์ เราต้องสอนให้คิด
ประยุกต์ให้ได้

คนไทยเราชอบดูจากตำราฝรั่งมาแล้วก็ค่อยมาสร้างสรรค์ แต่สุดท้ายเราก็มายกที่แค่ตำรา
ฝรั่งที่สอนไว้ แต่ลุงเอกไม่ได้มองแค่ตรงนั้น มองมาจากพื้นฐานของภูมิปัญญาไทยทั้งหมดที่มีอยู่ตาม
ท้องถิ่นต่าง ๆ ภูมิปัญญาไทยเปรียบเสมือนรากฐานชีวิตของคนที่มีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงกล่าว
ไว้ เปรียบเสมือนรากฐานของคนในจีน ในอินเดียที่เมื่อไหร่ถึงเวลาค้นหาตัวตนได้ พัฒนาต่อยอดหมด
เอาทฤษฎีแนวคิดจากต่างประเทศมาต่อยอดหมด เขาสามารถสร้างผลิตภัณฑ์ของเขาเองได้ทั้งหมด เรา
อยากให้คนไทยทำแบบนี้ อย่าไปคิดเอาตำราตะวันตกมาเป็นฐานศูนย์ เอาของคนไทยที่มีอยู่แล้ว มี
มาแล้ว 50 เปอร์เซ็นต์มาต่อยอดอีก 50 เปอร์เซ็นต์โดยตำราจากตะวันตกน่าจะดีกว่า อย่างกรณีของจีน
จริง ๆ แล้วจีนมีภูมิปัญญาความรู้เช่นคนไทยในความรู้เรื่องยาสมุนไพร วันหนึ่งจีนได้ต่อยอดสร้าง
ผลิตภัณฑ์ใหม่ได้เลย เช่น ภูมิปัญญาความรู้เรื่องการเดินทางต่าง ๆ พอจีนศึกษาเอาภูมิปัญญาความรู้

ตรงนั้นมา จีนต่อ ยอดผลิตรถไฟความเร็วสูงเป็นประเทศที่ 4 ของโลก จีนคิดจากต่อ ยอด ผลิตรถไฟใต้ดิน มาขายประเทศไทยแล้ว จีนผลิตเครื่องบินโดยสารขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ 3 ของโลก รองจาก แอมคโด้ นัล ตักลาส และแอร์บัส จีนคิดต่อ ยอดหมดเลย แต่คนไทยเราไม่เลียนแบบจีน เราเลียนแบบอเมริกัน เราจึง ไม่คิดต่อ ยอด เราไปคิดภายใต้ฐานของตะวันตก เริ่มต้นจากตะวันตกต้องเริ่มที่ศูนย์เพราะฉะนั้นเราก็ไม่ ไปไหน แต่เมื่อไหร่ที่เราต่อ ยอดโดยภูมิปัญญาของเรา เราสามารถทำได้เร็วขึ้น แต่ประเทศไทยวันนี้เวลา จะทำเรื่องอะไร ถ้ามุ่งศูนย์ตลอด ไม่ได้ถ้ามต่อ ยอด ทั้งๆ ที่เรามีความรู้เยอะแล้ว เรามีปราชญ์ชาวบ้าน เยอะเลย เห็นพ่อผายที่ออกรายการทีวี ที่อยู่บุรีรัมย์ พ่อผายเก่งมากเลย จบแค่ ป .๕ แต่เวลาพูดอะไร ออกมาเป็นปรัชญาหมดเลย เก่งมากเพราะว่าทำมาทั้งชีวิต เพราะฉะนั้นตรงนี้เราต้องปลูกจิตสำนึกของ คนไทยเก่าๆ ขึ้นมา

จีนโตกว่าตะวันตกเพราะคิดแบบไร้กรอบ ไร้ขอบเขต เช่นมาตรฐาน จีนบอกว่าจะไม่เอา มาตรฐานตะวันตก จะสร้างมาตรฐานตัวเอง แล้วใครต้องการค้าขายกับจีน จะต้องมาใช้มาตรฐานของจีน อย่างเช่น ระบบการเงิน จีนกลับไปใช้วิธีพื้นฐาน คือจีนบอกว่าค้าขายให้ใช้ระบบการแลกเปลี่ยนสินค้า (Barter Trade System) ซึ่งเป็นระบบยุคดั้งเดิมแต่นำเอามาใช้ใหม่ เพราะจีนบอกว่าถ้าหากใช้รูปแบบ การค้าขายแบบแลกเปลี่ยน อเมริกันจับไม่ได้ว่าค้าขายอะไรกับใคร แต่ถ้าเราเข้าไปสู่ระบบการค้าขาย แบบอเมริกันทั้งหมด ซึ่งเป็นเจ้าการค้าขายแบบเสรีทุนนิยม พอเข้าไปตรงนี้เราต้องเข้าไปสู่ระบบ Banking ต้องเข้าไปสู่ระบบที่ตรวจจับทางการเงินได้ จีนจึงแหกกรอบตรงนี้ไปขายแบบการแลกเปลี่ยน สินค้า

คนอีสานเขาวางตำแหน่งจุดขาย (Positioning) ของตัวเองเก่งมากเลย คนอีสานที่เป็นคนอุดร ส่วนใหญ่จะไปอยู่ที่เยอรมัน กลับมากเขาก็กลับมาอยู่ที่อุดร คนร้อยเอ็ดส่วนใหญ่ไปอยู่ที่สวีเดนแลนด์ กลับมากเขาก็อยู่ที่ร้อยเอ็ด หนองคายคนญี่ปุ่นมาอยู่เยอะมากเลย ฝรั่งเศสเริ่มมาอยู่ในอีสานหลายชาติแล้วก็ แบ่ง Positioning เขาทำโดยที่เขาไม่รู้ตัว และไม่ตั้งใจ แต่ถ้าหากเราคิดเชิงยุทธศาสตร์มองให้ไกลไปว่า แล้วเราจะทำอย่างไรกับกลุ่มคนต่างๆ เหล่านี้ เชื่อว่าต่อไปในอนาคตเมืองอุดรจะเป็นเมืองวิศวกร เพราะว่าจุดแข็งของคนเยอรมันคือ เก่งทางด้านวิศวกรรม (Engineering Culture) ดังนั้นต่อไปคนอุดรจะ นำเทคนิควิธีการต่างๆ มาใช้เยอะแยะมากมาย เคยมีกรณีหนึ่งที่ร้อยเอ็ด มีฝรั่งคนหนึ่งมาบอกว่า “นี่...รด น้ำต้นไม้เขาต้องทำแบบนี้ ” เขาก็เอากะบอกพี่วีซีมาตัดทำเป็นแหลมๆ แล้วมาทิ่มลงในดิน เพราะว่า เวลาที่เรารดน้ำต้นไม้ น้ำมันไม่สามารถลงไปถึงรากไม่ได้ ต่อไปถ้าหากเราต้องการประหยัดน้ำ เราใช้ ท่อพีวีซีแล้วรดน้ำให้ถึงรากเลย ไม่หายไปไหนแผ่นดิน ทำให้เกิด Know How ขึ้นมาแล้ว

เราต้องปรับเปลี่ยนวิธีคิดว่า ต้องปรับเปลี่ยนภายใต้รากฐานวิธีคิดของคนไทย ถึงจะไปได้ เราต้องเป็นเศรษฐกิจวิถีที่มีชีวิต โดยใช้สิ่งที่มีชีวิตคือตัวคนไทยผลิตภัณฑ์ขึ้นมา เช่น ผลิตภัณฑ์สมุนไพร สปา อาหาร เครื่องนุ่งห่ม อย่างบริษัทซีพี อย่างที่ซีพีทำทั้งหมด อาหารฮาลาล อาหารทะเล อาหารที่เป็นผลิตภัณฑ์จากผลไม้ต่างๆ นำมาแปรรูป คือจากสิ่งที่มีชีวิตหมดเลย เราต้องขายของต่างๆ เหล่านี้เราจะขายได้ ผมเคยศึกษาเรื่องบริษัทซีพี เมื่อ ๒๐ ปีมาแล้ว ขณะที่ผมศึกษาตอนเมื่อ ๒๐ ปี บริษัทซีพีทั้งเครือข่ายประเทศทั่วโลก ๓๐๐ กว่าบริษัท แล้วสอดคล้องกับวิถีคนไทยมาก หากเกิดวิกฤต ยากดีมีจนอย่างไร คนก็ต้องทานอาหาร เราจะขายได้ตลอดชีวิต

หลักการคือ เอาสิ่งมีชีวิตผลิตสินค้าที่มีชีวิตเพื่อขายได้ เอาสิ่งที่มีชีวิตเพื่อผลิตสินค้าที่ไม่มีชีวิตเพื่อขายได้ เอาสิ่งที่ไม่ใช่ชีวิตผลิตสินค้าที่มีชีวิตขายได้ แต่เมื่อไหร่เอาสิ่งที่ไม่ใช่ชีวิตไปผลิตสินค้าที่ไม่มีชีวิตทำกันก็ขายไม่ได้ เช่นถ้าเอาเครื่องจักรมาผลิตสินค้าทำกันขายไม่ได้เพราะว่าที่ไหนเขาก็ซื้อเครื่องจักรกันได้ แต่ที่ไหนก็ซื้อคนอย่างเราไม่ได้ ผมจึงเรียกว่า “เศรษฐกิจวิถีที่มีชีวิต”

ความเป็นไทยบริสุทธิ์นั้น ภูมิปัญญาไทยทั้งหมดหากมันไม่ถูกต่อยอด มันจะตายอยู่แค่ 50 เปอร์เซ็นต์ เราต้องเอาทั้งหมดมาต่อยอด โดยเอาแนวคิดของตะวันตกที่เราดูแล้วว่าเขาประยุกต์ใช้ เรื่องนี้เก่งมากเอามาต่อยอดเลย อย่างที่จีนทำ เวลาที่จีนต่อยอดเขาทำอย่างไร อย่างเช่น จีนต้องการสร้างคอมพิวเตอร์ ไม่ต้องเสียเวลามาสร้างแบรนด์เนม เอา IBM ซื้อมาเลย เดียวนี้จีนซื้อไปถึงแบรนด์เนมของรถเดมเลอร์ เพราะฉะนั้นจีนใช้วิธีต่อยอดหมด คนไทยต้องต่อยอด อย่าเพิ่งเสียเวลาที่จะสร้างตั้งแต่ฐานศูนย์ นักวิชาการก็เริ่มปรับตัวขึ้น อย่างเช่น อาจารย์ อเนก เหล่าธรรมทัศน์ ก็เขียนหนังสือเรื่อง “ตะวันออก-ตะวันตก ใครสร้างโลกสมัยใหม่” ผมก็เคยอ่านของหนังสือของอาจารย์ ชีรนุช เล่มหนึ่งเหมือนกัน อาจารย์ชีรนุชก็เริ่มมองเห็นว่า โลกโลกาภิวัตน์ แท้ที่จริงแล้วโลกที่ก้าวไกลนั้นคือโลกตะวันออก เราไปหลงไหลได้ปลื้มกับโลกตะวันตก เพราะว่าเราถูกตะวันตกบอกว่าเราทำอะไรซ้ำ เราเป็นคนโง่เขลา สุดท้ายวันนี้มันไม่ใช่ มันบอกว่าโลกตะวันออกมันไปไกลมากกว่า เช่นวันนี้เราใช้ BlackBerry เพราะว่าเราถูกโลกตะวันตกบอกว่าคุณทำอะไรซ้ำอยู่เรื่อยๆ นะ คุณก็ต้องเอาอันนี้ไปใช้แล้วชีวิตของคุณจะได้เร็วมากขึ้น วันนี้ชีวิตของเราลำบากมากเลยวันนี้ ตะวันออกแต่ก่อนเจริญมากตั้งแต่สมัยอาณาจักรในจีนเรีย แล้วความเจริญมันเริ่มแผ่ขยายไปที่โลกตะวันตกในยุโรปแล้วก็มาอเมริกา มาเอเชีย แปซิฟิก วันนี้กลับคืนมาสู่โลกตะวันออกอีก

ผมขออ้างอิงถึงเรื่องที่ คุณ จอห์น เนลสัน ผู้เขียนหนังสือ Megatrends Asia บอกไว้ว่า โลกตะวันออกที่จะเจริญก้าวหน้าในยุคต่อไป ไม่ใช่มาขายแบบที่เรากำลังทำอยู่ทุกวันนี้ แต่มาจากการขายวัฒนธรรม ก็คือเศรษฐกิจวิถีที่มีชีวิตที่ลู่เองได้บอกไว้ว่า โลกวันนี้กำลังต่อสู้กัน เปลี่ยนยุคผ่านมาสู่โลก

ที่ต่อสู้แย่งชิงมวลชน ก็คือโลกของสังคมจิตวิทยาที่ต้องขายวัฒนธรรมกัน ต่อสู้กัน เพราะฉะนั้นการต่อสู้วันนี้ อะไรเป็นกำลังอำนาจของชาติ ? ก็คือพลังอำนาจของสื่อ (Media Power) ใครครอบครองสื่อของโลกได้ คนนั้นจะครอบครองได้ทั้งโลก วันนี้ประเทศไทยเราได้เตรียมการพร้อมหรือยังที่จะเตรียมพร้อมไปกับโลกของสื่อ วันนี้สื่อทางสังคม (Social Network) ซึ่งเป็นส่วนประกอบย่อยๆ ส่วนหนึ่งของโลกของสื่อ เราได้ติดตามดูความเป็นไปของโลกของสื่อกันหรือไม่ เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ให้ได้ว่า ยุทธศาสตร์ข้างหน้าเราจะใช้สื่ออย่างไรบ้างที่จะทำให้คนไทยใช้ความสุนทรีย์ขายออกไปทั่วโลกให้เห็น ยุทธศาสตร์ในการจัดการสื่อพวกนี้ เป็นเรื่องที่สำคัญมาก เราต้องคิดในเชิงยุทธศาสตร์ อย่างเช่น วิทยุชุมชนในประเทศไทยเมื่อตอนสมัย 5 ปีที่แล้ว ลุงเอกศึกษามีวิทยุชุมชนอยู่แค่ไม่กี่สถานี วันนี้เกือบหมื่นสถานีแล้ว แล้วกำลังจะเกิดต่อไปอีกคือทีวีเคเบิล คนไทยสร้างเก่ง นี่คือ Human Touch Culture หรือ "สุนทรีย์เศรษฐกิจวิถีที่มีชีวิต"

ในการศึกษาของคนไทยแต่ก่อนเราสอนในวัด บ้าน วัด โรงเรียน เป็นแหล่งการศึกษาทั้งหมด เป็นสิ่งที่สอนที่ไม่ได้จบบันทึกไว้ แต่สอนทั้งชีวิตตั้งแต่เด็กจนโต คือ บ้าน โรงเรียนก็เป็นแหล่งที่สอนอันหนึ่ง วันนี้โรงเรียนเราเริ่มตายหมดเลยเพราะเราไปลอกแบบตะวันตกมาใช้ในการสอน แต่อย่างโรงเรียนรุ่งอรุณและมหาวิทยาลัยชีวิตที่เกิดที่สกลนครก็ดีมากเลย ตรงนี้เป็นสิ่งที่เป็นตัวตนของคนไทยที่แท้จริงและเป็นจุดแข็งของคนไทยด้วย คนไทยต้องกลับมาสอนตรงนี้ วันนั้นมหาวิทยาลัยราชภัฏก็เริ่มแล้ว ไทยเรามีการเรียนเฉพาะวิชาท้องถิ่น เรียนวิชาที่ใกล้ตัวตน ยิ่งเริ่มเรียนสูงเท่าไรเริ่มออกจากถิ่นของตัวเอง เริ่มเรียนมหาวิทยาลัยก็ออกจากบ้านตัวเองจังหวัดตัวเอง เริ่มเรียนระดับปริญญาโท ระดับปริญญาเอกก็ออกจากประเทศของตัวเองไปเลย วันนี้ต้องกลับมาอยู่เรียนภายใต้ฐานทรัพยากรของตัวเอง ทรัพยากรของแต่ละภูมิภาคต่อไปมหาวิทยาลัยราชภัฏเขาจะค้นหาออกมาว่า ทรัพยากรในแต่ละจังหวัดมีอะไร แล้วใส่ตำราความรู้เข้าไปให้เรียน ลุงเอกจะยกตัวอย่างเรื่องการสร้างนิคมอุตสาหกรรมในจีน เช่นเขาบอกว่าเขาต้องการสร้างแหล่งตรงนี้เป็นผลิตภัณฑ์ไอที เขาเริ่มต้นจากสร้างมหาวิทยาลัยก่อน สร้างเด็กก่อนในเรื่องไอที สร้างความรู้ไป เมื่อมีความรู้มากๆ เขาเริ่มชุมชนไอทีของเขา เมื่อสร้างชุมชนเสร็จสุดท้ายเขาได้นิคมอุตสาหกรรมไอที แต่บ้านเราคิดตามตะวันตก อย่าง มาบตาพุด ต้องการอุตสาหกรรมปิโตรเคมีขนาดใหญ่ เราสร้างอุตสาหกรรมไปเลย แล้วสุดท้ายเราเพิ่งจะสร้างมหาวิทยาลัย มาบตาพุดเพื่อมาแก้ปัญหาของเรา เราคิดกลับกันหมดเลยใช้มัย เราไม่คิดภายใต้จุดแข็งของคนไทย เรากลับไปคิดสร้างจากจุดอ่อนของคนไทย ต่อไปนี้เราต้องสร้างมหาวิทยาลัยที่มันมีชีวิต มหาวิทยาลัยเศรษฐกิจวิถีที่มีชีวิต เมื่อไหร่ที่สร้างแบบนี้แสดงว่ามันมาจากตัวตนจากรากเหง้าของเรา แล้วเราพัฒนาต่อยอดไปได้เร็ว

ใครจับตัวตนได้เร็ว คนนั้นจะพัฒนาไว

ประเทศจีนยุทธศาสตร์ของเขาคืออะไร จีนเขารู้ว่าถ้าหากเขาไปอยู่อย่างเดิมเขาจะไปไหนไม่ไกล เพราะว่าเขาปิดประเทศ จีนมาเริ่มต้นจากยุทธศาสตร์อันหนึ่งก็คือว่า จีนจะเจริญด้วยหัวเดียว ก็คือคนจีนโพ้นทะเลนั่นแหละจะเป็นเครือข่าย แล้วเขาเริ่มจากการเอาคนจีนโพ้นทะเลทั้งหมด เอาความรู้จากที่มีแต่ละประเทศมาช่วยต่อยอด คุณธานีทรก็เป็นคนหนึ่งช่วยต่อยอดให้เขา อีกอันหนึ่งที่เขาทำก็คือเขาส่งคนจีนไปทั่วโลกเลย เพื่อมาต่อยอดความคิดเดิมของเขาที่มีฐานอยู่แล้ว วันนี้จีนพร้อมแล้ว พร้อมที่จะเอารากฐานชีวิตของตัวเองทั้งหมดแล้วก็ต่อยอดจากแนวคิดทั่วโลกมาอยู่ในประเทศจีนทั้งหมด จีนจึงไปเร็วมาก ใครจับตัวตนได้เร็ว คนนั้นจะพัฒนาไว้

ต่อไปในอนาคตของคนไทยต้องเอารากฐานชีวิตของคนไทยทั้งหมดเป็นพื้นฐาน แล้วก็ต่อยอดความคิดออกไปให้เร็วที่สุด โดยเอาความคิดจากที่เราเรียนมาจากทั่วโลก เพราะฉะนั้นวันนี้สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษากำลังเริ่มคิดว่า 哎 30 ปีที่เราพัฒนาการศึกษาไทยมามันผิดหมดเลย วันนี้เราต้องพัฒนาทางด้านการศึกษาโดยเอารากฐานของชีวิตเราทั้งหมดมาเป็นตัวตั้ง แล้วเอาตะวันตกทั้งหมดมาเป็นตัวต่อยอด เมื่อไหร่ประเทศไทยทำได้แบบนี้เราจะไปเร็วมาก

เราต้องไปปิดกั้นความเป็นตัวตนของเรา และอย่าไปปิดกั้นคนที่มาจากรากฐานความมีชีวิตของคนไทยที่เป็นภูมิปัญญาทั้งหมด อย่าไปปิดกั้นว่าพวกนี้เป็นระดับล่าง ระดับที่ไม่มีปัญญา ไม่มีความรู้ ถ้าหากไปปิดกั้นตรงนี้ คนไทยจะไปไหนไม่ได้ จากที่ ศาสตราจารย์ เบเนดิก จากมหาวิทยาลัยคอร์เนล สหรัฐอเมริกา เขาได้บรรยายให้แก่เด็กนักเรียนคนไทยที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่กับอาจารย์มาฟังด้วย เขาค้นพบว่าอาจารย์คนไทยที่ไปเรียนมาจากต่างประเทศ ไม่มีช่องทางต่อเชื่อมสู่นักศึกษาได้ คือพูดแล้วไม่ถึงนักศึกษา นักศึกษาไม่สามารถรับรู้ได้ กลับกลายเป็นว่า วันนี้คนที่ไม่มีการศึกษา กลับสื่อไปถึงเด็กได้ดีกว่า อย่างเช่น โน้ตอุดม แต่พานิช อย่างคนที่สร้างหนังเรื่องบุญมีระลึกชาติได้ เป็นคนที่การศึกษาไม่ได้สูงเลยแต่ว่าเชื่อมโยงให้เด็ก ๆ สามารถรับรู้ได้หมด หรือที่ผ่านกลุ่มเด็กนิสิต นักศึกษา กลับกลับไปร่วมกับกลุ่มของ นปช . ทั้ง ๆ ที่เด็กลงจะไปพร้อมกับฝ่ายที่มีอุดมการณ์มีการศึกษาสูงมากกว่า เขาสามารถสื่อถึงเด็กมากกว่า คล้าย ๆ กับเด็กกลับเริ่มรู้ตัวตนความมีชีวิตของคนไทยที่แท้จริงเป็นอย่างไร เริ่มเห็นตรงนี้ ผมว่าต้องใช้จุดแข็งของเด็กวัยรุ่นนี่ต่อยอดให้เขา เราต้องใช้สมองซีกขวาให้เยอะจินตนาการใหญ่ ๆ แล้วเราก้าวให้ไปถึงจินตนาการใหญ่ได้โดยใช้ความรู้ที่เราเรียนมา แต่จินตนาการต้องเกิดจากการที่ไม่ครอบความคิด ปล่อยให้เขาได้คิดเต็มที่ ราชการก็ถูกครอบโดยระบบของ กพร . ราชการก็จะตายหมด ความคิดเราถูกครอบจากตะวันตกทั้งหมด เราก็ตายหมด เราปล่อยให้เด็กไทยคิดนอกกรอบเยอะ ๆ แล้วเราค่อยไปต่อเติม แต่งเติม เอาแนวคิดของตะวันตกมาทำให้ถึงจุดหมายปลายทางได้ อันนี้สำคัญมากกว่า

แล้วเราจะหาตัวตนอย่างไร ?

วิธีหนึ่งที่เราจะหาตัวตนได้ก็คือ ต้องเปิดเวที เวทีให้มีนักคิดที่คิดนอกกรอบ แลกเปลี่ยนกัน เยอะๆ อย่าเป็นเวทีที่ให้เขามาหนึ่งฟัง เพราะมันไม่เหมาะกับคนไทย คนไทยชอบคิดชอบสร้างสรรค์ ชอบปฏิสัมพันธ์กัน คอยกัน เพราะว่ามันเริ่มมาตั้งแต่อดีตกาลแล้ว คือในวงอาหารคนไทยต้องทานร่วมกัน เพื่อที่จะแลกเปลี่ยนพูดคุย สอนกันอยู่ในวงนี้แหละ แต่สุดท้ายเรามาทานแมคโดนัลด์ ต่างคนต่างทานไม่ต้องมาคุยกัน เราไม่มีเวทีตรงนี้ เวทีนี้เราหายไปแล้วในประเทศไทย หายไปมากจนเกิดความขัดแย้ง ดังนั้นเราต้องเปิดเวทีตรงนี้ให้มากขึ้น เวทีตรงนี้จะเกิดอย่างไร ? เกิดในสื่อ ในวิทยุ ในรายการวิทยุ ในรายการทีวี ในรายการทางเครือข่ายสังคม ปลอ่ยให้เด็กไทยได้คิดให้กว้างไกลไปที่สุดเลย แล้วเราค่อยประยุกต์ต่อยอดตรงนั้นจะดีกว่า

อย่างการทานแมคโดนัลด์ มันมาโดยที่เราไม่รู้ตัวเพราะว่ามันเป็นยุทธศาสตร์ของอเมริกัน อเมริกาต้องการทำลายวัฒนธรรมจากการอยู่ร่วมกัน เป็นวัฒนธรรมที่ต้องการให้อยู่แบบเอกเทศ โดดเดี่ยว ยกตัวอย่างเขาทำลายวัฒนธรรมของรัสเซีย โดยการเอาแมคโดนัลด์ที่ใหญ่ที่สุดในโลก ลงไปอยู่กลางกรุงมอสโก แล้วก็ให้คนมอสโกที่เคยมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันให้มีวิถีแบบคนอเมริกัน เอา KFC ใหญ่ที่สุดในโลกไปปักกลางกรุงปักกิ่ง ต้องการให้คนปักกิ่งรับรู้วัฒนธรรมที่เป็นแบบอเมริกันลงไป ประเทศไทยโดนรับเข้าไปหมดทุกอย่างเลย วันนี้เราถูกรับมาถึงยุคที่เปลี่ยนผ่านจากอเมริกันไนส์เซชั่น เจแปนไนส์เซชั่น วันนี้เราถูกโคเรียนไนส์เซชั่นครอบงำเราอีกแล้ว เด็กไทยเป็นเกาหลีกันไปหมดเลย ร้อยเพลงเกาหลี หมูบ้านเกาหลี ทานอาหารเกาหลีกันไปหมดเลย ทั้งๆ ที่จุดแข็งมันอยู่ที่ตัวคนไทย ไทยแลนด์ได้ไนส์เซชั่นบ้างที่ไปขายทั่วโลก

ลุงเอกเคยไปจีนมาหลายครั้ง จีนเขาไปเรียนภาษาไทยโดยที่ไม่เคยมาประเทศไทยเลย พูดไทยเหมือนคนไทยในประเทศไทยอีก ทำไมเขาทำได้ แล้วเขาอยากเรียนภาษาไทย คนในสแกนดิเนเวียลุงเอกไปทั้ง 4 ประเทศพูดเหมือนกันหมด ความสุขของเขาในชีวิตครั้งหนึ่งคือ ขอให้ได้มาประเทศไทย นั่นคือสุดยอดในชีวิตของเขา แสดงว่าคนไทยมีจุดแข็งมากมายที่ตัวคนไทยนี้แหละ แต่คนไทยไม่เคยรู้คุณค่าของคนไทย กลับไปเอารูปแบบตะวันตกมาครอบงำเรา คุณค่าเราอยู่ที่ตัวคนไทย วันนี้ตะวันตก คนต่างชาติที่เข้ามาเยอะแยะ วันนี้อิหร่าน รัสเซีย ก็เข้ามาประเทศไทย เขาชอบใจจุดแข็งของคนไทยคือ รัสสัมพัทธ์ที่ตัวคนไทย แล้วเศรษฐกิจวิถีที่มีชีวิตของคนไทยเขาชอบมาก เราต้องวิ่งกลับไปอยู่ที่ตัวเราที่แท้จริง แล้วเราจะขายของได้ตลอดชีวิต คือฝรั่งเขารู้ว่าตัวเขาไม่มีเสน่ห์ เขาก็เลยสร้างของที่มีเสน่ห์ แต่ตัวเรามีเสน่ห์อยู่แล้ว แต่เราไปสร้างของซึ่งไม่มีเสน่ห์แพ้ฝรั่ง เพราะฉะนั้นเปลี่ยนมาขายตัวเราแต่ไม่ใช่ให้ไปขายตัวนะ แต่ขายความมีชีวิตให้ออกมาเป็นเศรษฐกิจวิถีที่มีชีวิต

บริษัทต่างชาติที่เริ่มตายในเมืองไทย เช่น คาร์ฟูร์ก็เริ่มตายในเมืองไทยแล้ว เพราะมันไม่ชีวิต เราต้องทำกิจกรรมอะไรที่มีชีวิต เช่น True Life ขายกาแฟมานั่งเล่นอินเทอร์เน็ตได้ เล่นเกมได้ ทำให้คน

มันมีชีวิต ขายความมีชีวิตทั้งหมด บริษัท True จากที่เคยแพ้ AIS แต่มาได้รายได้จาก อคาเดมี่ แฟนเทเชีย เพราะขายความมีชีวิต สังเกตเห็นใหม่ว่าแต่ก่อนกว่าเราจะผลิตสร้างนักร้องมาได้คนหนึ่ง อย่างพีเบิร์ด หากเราสร้างขึ้นมาอย่างตะวันตกมันยาก แต่วันนี้เราเปลี่ยนวิธีโดยใช้รูปแบบความมีชีวิตจากคนที่ไม่รู้จักตัวตนเลย สร้างขึ้นมาจนกระทั่งคนรู้จัก คนไทยจะเก่งอย่างนี้ อย่างอคาเดมี่ แฟนเทเชีย ขายความมีชีวิตทั้งหมด โดรนักร้องพวกนี้มาอยู่ด้วยกัน แล้วถ่ายทอดการกินนอน เขาคูยเขาซ้อมร้องเพลงกันอย่างไร แล้วเราไปถ่ายทอดสดให้เขาดู คนไทยชอบดูมากเลย นั่นคือขายความมีชีวิตทั้งหมด ฝรั่งเศสก็มีพวกเรียลลิตี้แบบนี้เหมือนกัน แต่ฝรั่งเศสู้คนไทยไม่ได้ เราขายเรื่องไร้สาระเก่ง พวกนี้ต้องคิดเรื่องไร้สาระ คิดแบบมีสาระติดกรอบไม่ได้ คิดให้ทะลุ คิดให้ไร้สาระ แต่เราคิดแบบมีสุนทรีย์

ตอนนี้ประเทศไทยกำลังจะเปลี่ยนผ่านไปสู่อีกมิติหนึ่ง ไปสู่อีกมิติที่เป็นตัวตนของคนไทยมากกว่า แต่เราอย่าไปถูกครอบงำแล้วเราไปถูกมิติที่ไม่ใช่ตัวตนของคนไทย

**“พัฒนาอะไรก็พัฒนาได้ แต่อย่าให้พัฒนาที่ตัวตนลอยจากพื้น ต้องอยู่กับสิ่งที่ตัวเอง
ยังอยู่ติดกับพื้น ให้พัฒนาจากคุณค่าของตัวเอง แล้วจะเพิ่มมูลค่าเอง
อย่าไปพัฒนาเพื่อให้เกิดมูลค่าตั้งแต่ แล้วมันไม่เกิดคุณค่ากับชีวิตเราเลย”**

“ทำแล้วมีความสุข มีสุนทรีย์ ทำแล้วมีความสุขก็ขายไม่ได้”

พลเอก เอกชัย ศรีวิลาศ

(ลุงเอก)